

ВАРПАХОВСЬКИЙ Леонід Вікторович

(Варпаховский Леонид Викторович; 16(29). 03. 1908, Москва — 12. 02. 1976, там само) — російський режисер і сценограф. Заслужений діяч мистецтв Груз. РСР (1964). Нар. арт. РРФСР (1966). Закін. Моск. консерваторію (1925, відділ. теорії музики) та Моск. університет (1931, театрознавче відділ.). Працював у Центр. театрі робітн. молоді та в Театрі сатири (1930–32), Держ. театрі ім. Мейєрхольда (1933– 35) у Москві. 1935 заарешт. за звинуваченням в антирад. діяльності. На засланні працював у Рос. театрі ім. М. Лермонтова (Алма-Ата, 1935–37), культбригаді Далекобуду (1943, поставив п'єсу у віршах «Дніпро бушує» А. Школьника). Звільн. 1947, реабіліт. 1953. Працював реж. Тбіліс. ім. О. Грибоєдова (1953– 54), Київ. ім. Лесі Українки (1954–57) рос. драм. театрів, Малого

театру в Москві (1961– 75), гол. реж. Моск. драм. театру ім. М. Єрмолової (1958–60). Реаліст. вистави В. вирізнялися глибоким проникненням у психологію персонажів, філософічністю, муз. строем, поетичністю. 1962 на Респ. стадіоні в Києві поставив театраліз. свято «Молодість миру». Брав участь в екранізації вистави «Мораль пані Дульської» (разом з О. Швачком, 1956, Київ. кіностудія худож. фільмів). Автор кн. «Наблюдения. Анализ. Опыт» (Москва, 1978). У Монреалі (Канада) створ. Театр ім. В., трупу якого склали актори різних країн світу.

Основні вистави

у Київ. рос. драм. театрі ім. Лесі Українки – «Давним-давно» О. Гладкова, «Мораль пані Дульської» Г. Запольської (обидві – 1955), «Дерева вмирають стоячи» А. Касони (1956; також у Харків. рос. драм. театрі ім. О. Пушкіна), «Дні Турбіних» М. Булгакова (1957, заборонена), «На дні» М. Горького (1963); у Київ. театрі опери та балету України ім. Т. Шевченка – «Бал-маскарад» Дж. Верді (1956), «Паяци» Р. Леонкавалло, «Сільська честь» П. Масканьї (обидві – 1957); у Київ. укр. драм. театрі ім. І. Франка – «Оптимістична трагедія» В. Вишневського (1961), «Шосте липня» М. Шатрова (1967).

Рекомендована література

1. Курицын Б. На полпути к вершине. К., 2001;
2. Його ж. Невыдуманные истории из жизни Леонида Варпаховского. Москва, 2003.

В. І. Заболотна

Бібліографічний опис:

Варпаховський Леонід Вікторович / В. І. Заболотна // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33200>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).